

นโยบายด้านการคลัง

โดยทั่วไปเรามักคุ้นเคยกับคำว่า นโยบายการคลัง (*fiscal policy*) ซึ่งหมายถึง การดำเนินงานของรัฐบาลโดยใช้การจัดเก็บภาษีและการใช้จ่ายของรัฐบาลเป็นเครื่องมือ โดยอาจเปลี่ยนแปลงอัตราการจัดเก็บภาษีหรือเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายของรัฐบาลเพื่อให้มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ ซึ่งในการพิจารณาเกี่ยวกับการหารายได้และการใช้จ่ายของรัฐบาลนั้นอาจเกี่ยวข้องกับปัญหาการก่อหนี้ของรัฐบาลด้วย แต่ในทุกวันนี้ได้มีนโยบายด้านการคลัง (*quasi-fiscal policy*) เกิดขึ้น ซึ่งคณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์เศรษฐศาสตร์ สำนักงานราชบัณฑิตยสภาได้อธิบายไว้ดังนี้

นโยบายด้านการคลัง (*quasi-fiscal policy*) หมายถึง นโยบายการคลังที่มีการดำเนินกิจกรรมโดยไม่แสดงรายการใช้จ่ายอยู่ในงบประมาณแผ่นดิน แต่กิจกรรมเหล่านั้นอาจสร้างภาระทางการคลังในอนาคตให้แก่ประเทศได้

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนโยบายด้านการคลังอาจอยู่ในการดำเนินการของธนาคารกลาง สถาบันการเงินเฉพาะกิจ หรือรัฐวิสาหกิจ ทั้งนี้

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ หรือ ไอเอ็มเอฟ (*International Monetary Fund-IMF*) ได้แบ่งกิจกรรมด้านการคลังออกเป็น ๓ รูปแบบ ได้แก่ ๑. กิจกรรมด้านการคลังที่เกี่ยวกับระบบการเงิน ๒. กิจกรรมด้านการคลังที่เกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยน และ ๓. กิจกรรมด้านการคลังที่เกี่ยวข้องกับบริษัทเอกชนหรือรัฐวิสาหกิจ

ตัวอย่างของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบการเงิน เช่น การให้สินเชื่อที่มีเงื่อนไขผ่อนปรน ซึ่งรัฐบาลอาจให้ธนาคารกลางเป็นผู้ดำเนินการ หรืออาจให้สถาบันเฉพาะกิจเป็นผู้ดำเนินการก็ได้ ตัวอย่างของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอัตราแลกเปลี่ยน เช่น การการันตีอัตราแลกเปลี่ยนโดยธนาคารกลางสำหรับผู้ที่มีสัญญากับรัฐบาลและต้องมีการนำเข้าสินค้า ส่วนตัวอย่างของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบริษัทเอกชนหรือรัฐวิสาหกิจ เช่น รัฐบาลมีนโยบายจัดหาบริการขนส่งสาธารณะให้ประชาชน โดยคิดค่าบริการต่ำกว่าอัตราตลาด หรือการมีนโยบายให้ประชาชนใช้พลังงานในราคาต่ำกว่าราคาตลาด

กิจกรรมที่ยกตัวอย่างมานี้ แม้ว่าจะไม่ได้ระบุอยู่ในงบประมาณแผ่นดิน แต่ผลสุดท้ายแล้วอาจสร้างภาระและความเสียหายต่องบประมาณแผ่นดินได้ ดังนั้น ภาระค่าใช้จ่ายหรือหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นได้ (*contingent liabilities*) จากกิจกรรมเหล่านี้จึงควรปรากฏอยู่ในเอกสารงบประมาณแผ่นดิน.

จินตรัตน์ โพธิ์นอก